

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА ПОМИРЕНИЕ И АРБИТРАЖ

РЕШЕНИЕ

София, 03 септември 2024 год.
по арб. дело № 1/2024 г.

Днес, 03.09.2024 г., Арбитражна комисия в състав:

Председател : Иван Сотиров,
Членове: Валентина Зартова,
Румен Симеонов,

назначена със заповед № НИПА-00472/27.08.2024г. на директора на НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА ПОМИРЕНИЕ И АРБИТРАЖ (НИПА), по доклад на председателя на Арбитражната комисия, сложи за разглеждане арбитражно дело № 1/2024 г. по описа на НИПА и *за да се произнесе взе предвид следното:*

1. Производството е по чл. 14, ал. 3 от Закона за уреждане на колективните трудови спорове (ЗУКТС) и е образувано по искане № ПА000001 от 22.08.2024 г. на синдикалните организации на КТ "Подкрепа" и НФХТИ-КНСБ при „СОЛВЕЙ СОДИ“ АД против работодателя „СОЛВЕЙ СОДИ“ АД, поради непостигнато споразумение за определяне на минималните производствени дейности, чието неизпълнение или спиране може да създаде опасност при хипотезите на чл. 14, ал. 1 т. 1 - т. 4 от ЗУКТС.

2. По делото се проведе едно открито арбитражно заседание, на 29 август 2024 в сградата на НИПА, в което страните се представляваха, съотв. от председателя на синдикалната организация КТ "Подкрепа" - Красимира Танкова и от пълномощника на синдикалната организация към НФХТИ-КНСБ - Красимир Кръстева, а за работодателя „СОЛВЕЙ СОДИ“ АД - от упълномощените представители: инж. Пламен Борисов - директор „Производство и филиали“ и от юрисконсулт Радослав Горанов.

3. Представени са следните документи: споразумение за минималните безопасни дейности по време на стачка по чл. 14, ал. 1 от ЗУКТС, съставено от работодателя; възражение от синдикалната организация на КТ "Подкрепа" и НФХТИ-КНСБ при „СОЛВЕЙ СОДИ" АД срещу проекта на споразумение; Решение № 538-110-ИО-А0/2016 г. на Изпълнителна агенция по околна среда; Решение № 538 ИО-А0-ТГ1/2017 г. за поправка на решение на Изпълнителна агенция по околна среда за експлоатация на следната

инсталация и съоръжение - депо за неопасни отпадъци; комплексно разрешително №74-Н1/2014 г. за инсталация за производство на калцинирана сода- лека и тежка, и натриев бикарбонат и инсталация за производство на негасена вар; Решение № 74-Н1-И0-А2-ТГ1/2020г. на Изпълнителна агенция по околна среда за експлоатация на следните инсталации и съоръжения: инсталация за производство на калцинирана сода-лека и тежка и натриев бикарбонат; инсталация за производство на негасена вар, състояща се от 11 броя варови пещи; горивна инсталация за производство на топлинна енергия; горивна инсталация за производство на топлинна енергия-ПГ-ЦКС; мелница за намаляване на обема на биомаса; Решение № 74-Н1-И0-А3-ТГ1/2022г. на Изпълнителна агенция по околна среда; договори за покупко-продажба на ел. енергия по пряка присъединителна линия с „Норд“ АД и „Хъс“ ООД; фактури за заплатена ел. енергия от м. юли 2024 г. от Районен съд-Девня, „ГБ-Скелетно строителство“ ООД, „Цикония“ ООД и „Монтажи“-Варна, договор за предоставяне право на достъп чрез собствени съоръжения към газопровода от „Девен“ АД на „Индуриална зона-Варна-Запад“.

4. Страните по делото заявяват следните позиции:

Заявителите на искането по чл. 14 от ЗУКТС оспорват проекта на споразумение, с аргумента, че защитава икономическия интерес на работодателя и практически не дава възможност за провеждане на ефективни стачни действия. Заявителите не са постигнали съгласие с работодателя за увеличаване на трудовите възнаграждения на персонала със 150 лева и увеличаване на обезщетения по чл. 222, ал.3 от Кодекса на труда от 7 до 10 брутни трудови възнаграждения, в зависимост от трудовия стаж.

Представителите на работодателя заявяват, че синдикалните организации възразяват изрично само срещу-спирането на въжената линия, а също и че са определили много кратък 5-дневен срок за изменение на проекта на предложеното им Споразумение.

5. Арбитражният състав предостави възможност на страните за споразумение – с прекъсване на арбитражното заседание, както и в три-дневен срок от приключването му, каквото споразумение не се постигна.

Поради непостигане на съгласие и в изпълнение на Определение на арбитражния състав, работодателят предостави с копие до синдикатите:

- изменен втори проект на споразумение и кратка обосновка към него за дефиниране на дейностите, чието преустановяване създава опасностите по чл. 14, ал. 1, т. 2 и т. 3 от ЗУКТС;
- копия от договори за доставка на електрическа енергия и на последните издадени фактури към клиенти, с които не са сключвани нарочни договори за доставка, а са в исторически заварено положение,

без алтернативно електрозахранване; както и копие на договор за ползване на газопровод.

Синдикалните организации оспорват проекта на работодателя за второ Споразумение и представените договори и фактури.

6. Арбитражният състав, за да се произнесе, приема за установено следното:

6.1. Счита за безспорен факта (той се подкрепя от представените документи на хартиен носител и в електронен вариант и не се оспорва от заявителите на искането), че работодателят „СОЛВЕЙ СОДИ“ АД, чрез притежавания от него ТЕЦ е комбиниран производител на електрическа енергия и на топлоенергия, а също че на неговата територия са изградени работещи газопреносни съоръжения.

6.2. Арбитражният състав, въз основа на представените от работодателя договори и фактури, приема за установено, че „Солвей соди“ АД има договорни задължения за доставка на електрическа енергия и за предоставяне на достъп към газопровода си на следните трети страни:

- Районен съд – Девня, „Г.Б. Скелетно строителство“ ООД-Девня, „Цикония“ ООД – Варна, „Монтажи“ АД-Варна, „Хъс“ ООД и „Норд“ АД – за доставка на ел. енергия;
- „Индуриална зона – Варна-Запад“ – за достъп до газопровода си.

Договорите за доставка на ел. енергия с „Норд“ АД и „Хъс“ ООД са сключени през 2017 година, със срок на действие за една година, но съгласно чл. 4 от тях договорите се считат за продължени за следващ/и годишен/ни период/и, ако никоя от страните не възрази срещу продължаването им. По делото не са представени доказателства (вкл. и от заявителите на искането) за наличие на възражения от страна на купувачите за продължаване на тези два договора, нито за прекратяването им, поради което Арбитражната комисия приема, че тези договори са в сила и понастоящем.

Представените от работодателя фактури за доставка на ел. енергия на Районен съд-Девня, „ГБ-Скелетно строителство“ ООД, „Цикония“ ООД и „Монтажи-Варна“ АД са от преди около един месец - юли 2024 г. Предвид чл. 293 от Търговския закон („За действителността на търговската сделка е необходима писмена или друга форма само в случаите, предвидени в закон“) и тъй като няма законово изискване за писмена форма на договорите за доставка на електрическа енергия и на газ, Арбитражната комисия приема,

че са налице актуални договорни отношения между „Солвей Соди“ АД и посочените купувачи на ел. енергия.

Договорът за предоставяне на „Индустириална зона – Запад“ на достъп до газопровода на „Девен“ АД е от 2006 г. за срок от три години, като в чл. 2 от него е предвидено, че при липса на възражения договорът продължава действието си за следващите три години. „Девен“ АД е прекратила дейността си, чрез „вливане“ в „Солвей Соди“ АД. По делото не са представени доказателства (вкл. и от заявителя на искането) за наличие на възражения от страна на купувача за продължаване на договора, нито за прекратяването му, поради което Арбитражната комисия приема, че този договор е в сила и понастоящем.

По изложените съображения Арбитражната комисия счита, че е налице хипотезата на чл. 14, ал. 1, т. 2 от ЗУКТС, респ. – че работодателят са длъжни по време на евентуална стачка да продължат осъществяването на дейността за доставка на електрическа енергия и достъп до газопровода на „Солвей Соди“ АД на посочените по-горе страни.

Няма нормативна опора твърдението на заявителите на искането, че чл. 14, ал. 1, т. 2 от ЗУКТС се отнася само до доставката на ел. енергия и газ на населението. Арбитражният състав счита, че посочената разпоредба е в защита на населението само досежно „социално-битовото и транспортно обслужване“. При всяка стачка правата на третите юридически лица трябва да бъдат защитавани, тъй като в противен случай несъблюдаването на това изискване може да доведе до неблагоприятни непредвидими последици на голяма верига от стопански и нестопански субекти и/или на значителен сектор от икономиката, което попада и в хипотезиса на чл. 14, ал. 1, т. 3 от ЗУКТС.

Няма законова опора и твърдението на заявителите на искането, че не е налице хипотезата на чл. 14, ал. 1, т. 2 от ЗУКТС, тъй като третите лица могат да се снабдяват с ел. енергия от националната електропреносна мрежа. Подобна възможност също създава риск за дейността на тези лица, вкл. и риск от нанасяне на вреди (напр., чрез заплащане на по-скъпа ел. енергия). Не е редно неблагоприятните последици от ефективна стачка да засягат трети лица, които очакват добросъвестно изпълнение на договорните задължения от страна на съконтрахента си за доставка на електрическа енергия, а също и за пренос на природен газ. Поради това ефективна стачка за тези дейности не може да се провежда.,

Чл. 14., ал.1, т. т. 1 - 4 от ЗУКТС изрично вменява задължение на работниците и служителите да осигуряват условия за осъществяване на дейностите, чието неизпълнение или спиране може да създаде опасност

относно: 1. живота и здравето на гражданите, нуждаещи се от спешна или неотложна медицинска помощ, или постъпилите на болнично лечение; 2. производството, разпределението, преноса доставката на газ, електрическа и топлинна енергия, задоволителното комунално-битово и транспортно обслужване на населението и за спиране на радио и телевизионните излъчвания и гласовите телефонни услуги; 3. нанасяне на непоправими вреди върху обществено или лично имущество или природната среда; 4. общественият ред.

6.3. Предвид изложеното Арбитражната комисия намира, че по време на стачка следва да продължи и да се контролира работата при минимален безопасен товар на два енергийни генератора на ТЕЦ за производство на електрическа енергия – с цел изпълнение на договорните задължения към третите лица, цитирани в т. 6.2.

6.4. Тъй като ТЕЦ е комбинирана за електрическа и топлинна енергия, производството на последната не може да бъде спряно, предвид риска от аварии и нанасяне на непредвидими вреди за хората и околната среда.

Предвид това Арбитражната комисия приема, че топлинната енергия, произведена от ТЕЦ при минимален обем на работа следва да бъде насочена към 4 бр. калцинатори при минимално натоварване и непрекъснат контрол върху работата им.

6.5. Арбитражната комисия не приема предложението на работодателя да се включат в минималните дейности по чл. 14 от ЗУКТС работата на шахтовите (варови) пещи.

Работодателят не представи доказателства, че работата на варовите пещи не може да бъде спряна (по начина, предвиден в техническото ръководство за работа с тях), така, както се постъпва при настъпила авария на някоя от тях (работодателят сам заяви, че от 11 варови пещи една от тях е спряна за ремонт).

Арбитражната комисия счита, че преди евентуалната стачка следва да бъдат спрени всички варови пещи по технически допустимия начин за това, с оглед предотвратяването на опасности за живота и здравето на хората и на риска от увреждане на околната среда, съгласно изискванията на Изпълнителна агенция по околна среда.

6.6. Арбитражната комисия приема, че с оглед чл. 14, ал. 1, т.т. 1 и 3 от ЗУКТС следва да се осигури по време на стачката контрола за безопасност върху разсолопроводите, шламопроводите, проводите за отпадъчни води и на въжената линия за транспортиране на варовик,

доколкото те обслужват дейността на работещите системи, посочени по-горе.

6.7. Арбитражната комисия счита, че във всички случаи на настъпили извънредни аварии в системите на работодателя, които са в хипотезиса на чл. 14, ал. 1 от ЗУКТС (създаващи опасност за живота и здравето на хората, при необходимост от неотложна медицинска помощ, за нанасяне на непоправими щети на околната среда, при форсмажорни обстоятелства и пр.), мерките за бързото им отстраняване са в обема на минималните дейности по тази разпоредба.

Въз основа на всички изложени по-горе мотиви и на основание чл. 14, ал.1 и ал.3, от Закона за уреждане на колективните трудови спорове Арбитражната комисия

РЕШИ:

УТВЪРЖДАВА по време на стачката на работниците и служителите в „Солвей Соди“ АД извършването на следните минимални дейности по чл. 14, ал. 1 от ЗУКТС:

1. продължаване и контролиране на работата при минимален безопасен товар на два енергийни генератора на ТЕЦ на „Солвей Соди“ АД за производство на електрическа и топлинна енергия;
2. доставка на договорената ел. енергия от „Солвей Соди“ АД на Районен съд – Девня, „Г.Б. Скелетно строителство“ ООД-Девня, „Цикония“ ООД – Варна, „Монтажи“ АД-Варна, „Хъс“ ООД и „Норд“ АД;
3. достъп до газопровода на „Солвей Соди“ АД и доставка на договореното количество газ на „Индустриална зона – Варна-Запад“.
4. работата на 4 бр. калцинатори при минимално тяхно натоварване и непрекъснат контрол върху работата им;
5. осигуряване на контрола за безопасност върху разсолопроводите, шламопроводите, проводите за отпадъчни води и на въжената линия за транспортиране на варовик, доколкото тези линейни съоръжения обслужват минималните дейности, утвърдени с настоящото решение;
6. отстраняване на настъпили извънредни аварии в системите на „Солвей Соди“ АД, които са в хипотезиса на чл. 14, ал. 1 от ЗУКТС (създаващи опасност за живота и здравето на хората, при необходимост от неотложна медицинска помощ, за нанасяне на непоправими щети на околната среда и пр.).

ОТХВЪРЛЯ ИСКАНЕТО НА „СОЛВЕЙ СОДИ“ за включване в обема на минималните дейности по чл. 14 от ЗУКТС продължаване по време на стачка на работата на варовите пещи.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: .....

ЧЛЕНОВЕ:

1......

2. .....